

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 179/2020-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. mája 2020 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátskou kanceláriou JAVOR – TOKÁR advokátska kancelária, s. r. o., Stará Vajnorská 37, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Ivan Javor, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 15 Co 115/2019-359 z 29. mája 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Obsah ústavnej sťažnosti, skutkový stav a argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. septembra 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátskou kanceláriou JAVOR – TOKÁR advokátska kancelária, s. r. o., Stará Vajnorská

37, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Ivan Javor, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 v spojení s čl. 7 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 15 Co 115/2019-359 z 29. mája 2019.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa žalobou z 24. februára 2015 domáhala na Okresnom súde Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) náhrady škody na zdraví vo výške 22 688,86 eur s príslušenstvom a náhrady trov konania, ktorá jej mala byť spôsobená v príčinnej súvislosti s udalosťou dopravnej nehody, ku ktorej došlo 25. februára 2013 medzi osobným motorovým vozidlom [REDAKOVANÉ] a sťažovateľkou. Okresný súd medzitýmnym rozsudkom č. k. 14 C 65/2015-321 zo 16. mája 2018 rozhodol tak, že žalovaná v 1. rade [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zodpovedá za škodu spôsobenú sťažovateľke v rozsahu 2/3 a konanie v časti istiny v sume 1 205,71 eur, ako aj proti žalovanému v 2. rade prevádzkovateľovi osobného motorového vozidla [REDAKOVANÉ] zastavuje. Rozsudok okresného súdu č. k. 14 C 65/2015-321 zo 16. mája 2018 bol právnenému zástupcovi sťažovateľky doručený 22. mája 2018. Z argumentácie sťažovateľky ďalej vyplýva, že *„Proti tomuto rozhodnutiu, konkrétne voči výroku I, pripravil právny zástupca sťažovateľky odvolanie, ktoré dňa 06.06.2018 zaslal vopred mailom na e-mailovú adresu do podateľne Okresného súdu Bratislava I (podatelnaosba1@justice.sk) bez autorizácie podľa osobitného predpisu. Následne právny zástupca sťažovateľky toto podanie v zákonnej lehote doplnil dňa 08.06.2018 cez portál e- žaloby, pričom toto podanie bolo autorizované podľa osobitného predpisu.“* Krajský súd svojím uznesením č. k. 15 Co 115/2019-359 z 29. mája 2019 odvolanie sťažovateľky podľa § 386 písm. a) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) odmietol. Sťažovateľka je toho názoru, že *„Vzhľadom na to, že... dňa 06.06.2018 doručila na e-mailovú adresu podateľne okresného súdu Bratislava I odvolanie bez autorizácie podľa osobitného predpisu, ktoré podanie následne dňa 08.06.2018 doplnila prostredníctvom portálu e-žaloby, pričom*

toto podanie bolo autorizované podľa osobitného predpisu, máme za to, že odvolanie bolo podané včas.“

3. Sťažovateľka v podanej ústavnej sťažnosti namietla postup krajského súdu v odvolacom konaní, ktorý „... nesprávnym procesným postupom súd odňal sťažovateľke možnosť uskutočňovať jej procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Sťažovateľka dňa 06.06.2018 doručila na e-mailovú adresu podateľne Okresného súdu Bratislava odvolanie voči uzneseniu Okresného súdu Bratislava I, č.k. 14C/65/2015-321 zo dňa 16.05.2018 bez autorizácie podľa osobitného predpisu, toto podanie následne v zákonnej lehote dňa 08.06.2018 doplnila prostredníctvom portálu e-žaloby, pričom toto podanie autorizovala podľa osobitného predpisu. Napriek uvedenému odvolací súd na e-mailové podanie neprihliadal a odvolanie sťažovateľky odmietol.“

4. Vzhľadom na uvedené sťažovateľka požiadala, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľky [REDAKOVANÉ] na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu Bratislava č.k. 15Co/l 15/2019-359 zo dňa 29.05.2019 porušené bolo.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje uznesenie Krajského súdu v Bratislave č.k. 15Co/l 15/2019-359 zo dňa 29.05.2019 a vracia vec na ďalšie konanie.

Krajský súd v Bratislave je povinný od právoplatnosti tohto nálezu...“

II.

Právomoc ústavného súdu

5. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa čl. 131 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach podľa čl. 127 ústavy v trojčlenných senátoch. Senát sa uznáva nadpolovičnou väčšinou svojich členov.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

9. Podľa § 42 ods. 2 písm. f) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrhom na začatie konania je sťažnosť fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy.

10. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

11. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní návrh na začatie konania neodmietne alebo ho nezamietne podľa § 57, prijme ho na ďalšie konanie v rozsahu, ktorý sa vymedzí vo výroku uznesenia o prijatí návrhu.

13. Podľa § 122 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť môže podať osoba, ktorá tvrdí, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené jej základné práva a slobody.

14. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde je ústavná sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

15. V súlade s čl. X bodom 5 písm. b) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 schváleného 16. októbra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“) bola táto vec prerozdelená náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov a pridelená sudcovi spravodajcovi Liborovi Duřovi. V zmysle čl. II bodov 3 a 5 rozvrhu práce je na konanie vo veci príslušný štvrtý senát ústavného súdu v zložení Miroslav Duriš (predseda senátu) a sudcovia Ladislav Duditš a Libor Duřa.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

16. Ústavný súd poukazuje na to, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Zmysel a účel princípu subsidiarity, ktorý je vyvoditeľný z čl. 127 ods. 1 ústavy, spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a podľa svojej povahy ani nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad

uvedených v § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013).

17. Koncepcia konania o ústavnej sťažnosti je totiž založená na tom, že predstavuje subsidiárny procesný prostriedok na ochranu ústavou zaručených základných práv a slobôd. Ústavný súd nie je súčasťou sústavy všeobecných súdov či iných orgánov verejnej moci, a preto nemôže nahrádzať ich činnosť. Jeho úlohou je v súlade s čl. 124 a nasl. ústavy ochrana ústavnosti, a nie tzv. bežnej zákonnosti, resp. protiprávnosti. Z tohto pohľadu je nevyhnutnou podmienkou konania, ktorá musí byť pred podaním ústavnej sťažnosti splnená, vyčerpanie všetkých procesných prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv poskytuje. Právomoc ústavného súdu je teda vybudovaná na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených, ktorých eventuálnu protiústavnosť už nemožno zhojiť inými procesnými prostriedkami, resp. už nie je možná náprava iným spôsobom. Jedinú výnimku z tohto pravidla predstavuje ustanovenie § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ústavný súd neodmietne prijatie ústavnej sťažnosti pre jej neprípustnosť, ak sťažovateľ preukáže, že nevyčerpal právne prostriedky nápravy, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd, z dôvodov hodných osobitného zreteľa, ktoré sťažovateľka v podanej ústavnej sťažnosti netvrdila, tým menej preukazovala.

18. Teda ústavná sťažnosť nemá byť podávaná z dôvodu „procesnej opatrnosti“, ale až vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže reálne domôcť ochrany svojich práv u ostatných orgánov verejnej moci, hlavne všeobecných súdov. Postavenie ústavného súdu tak možno obrazne prirovnať k „záchranej brzde“, ktorú je možné použiť až vtedy, ak zlyhajú všetky obvyklé a predvídané prostriedky na zabránenie vzniku hroziacej ujmy, teda zabránenie porušenia ústavných práv. Konanie o ústavnej sťažnosti však nie je a ani nemôže byť pomyselnou „skratkou“, ktorou by bolo možné obchádzať konanie už vedené, resp. ktoré môže byť vedené na návrh sťažovateľa pred inými orgánmi verejnej moci.

19. Subsidiarita ústavnej sťažnosti má pritom dimenziu formálnu i materiálnu. Formálna dimenzia znamená, že sťažovateľ pred podaním ústavnej sťažnosti musí „formálne“ podať všetky prostriedky na ochranu práv, ktorými disponuje, a materiálnou

subsidiaritou je myslené to, že tieto prostriedky odôvodní spôsobom, ktorý všeobecnému súdu umožní ústavnoprávny prieskum. Inak povedané, prípustnou je ústavná sťažnosť nielen vtedy, ak sťažovateľ podal opravný prostriedok, ale tiež (a najmä), ak konanie pred všeobecnými súdmi už skončilo a jeho výsledok preto môže byť preskúmaný ústavným súdom, a to výhradne z hľadiska ochrany ústavou zaručených základných práv a slobôd, ktoré neboli rešpektované ostatnými orgánmi verejnej moci. Pokiaľ právny predpis stanoví, že v určitej procesnej situácii je príslušný na rozhodovanie o právach a slobodách jednotlivca konkrétny orgán verejnej moci, bolo by zásahom do jeho právomoci a porušením princípu deľby moci (čl. 2 ods. 2 ústavy), pokiaľ by iný orgán o týchto právach rozhodoval bez toho, aby bola daná možnosť príslušnému orgánu na realizáciu jeho právomoci. Obidve tieto hľadiská preto treba reflektovať pri interpretácii a aplikácii jednotlivých inštitútov zákona o ústavnom súde, v danom prípade pre posúdenie prípustnosti ústavnej sťažnosti a príslušnosti ústavného súdu na jej prijatie na ďalšie konanie.

20. V danom prípade sťažovateľka, vychádzajúc z obsahu ústavnej sťažnosti, nevyčerpala všetky prostriedky, ktoré jej zákon na ochranu jej označených základných práv a slobôd v systéme všeobecných súdov účinne poskytuje. Proti uzneseniu krajského súdu č. k. 15 Co 115/2019-359 z 29. mája 2019 (ktoré je rozhodnutím, ktorým sa konanie končí) totiž mala, vychádzajúc z jej výslovnej argumentácie, podať dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP, teda z dôvodu, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočnila jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Použitie takého argumentu sťažovateľky ústavný súd konštatuje, avšak jeho dôvodnosť na základe uplatnenia princípu subsidiarity neposudzuje. V dôsledku uvedeného však ústavný súd odmieta sťažovateľkou podanú ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde ako neprípustnú. Na základe odmietnutia ústavnej sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími v nej uplatnenými návrhmi.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. mája 2020

Miroslav Duriš
predseda senátu